

Behandelbeperking, reanimeren en wilsverklaringen

Inleiding

In deze folder leest u over eventuele behandelbeperkingen die u kunt afspreken met uw arts. Bekende voorbeelden van een behandelbeperking zijn 'niet reanimeren' en 'geen bloedtransfusie'. Aangezien 'niet reanimeren' als behandelbeperking het vaakst voorkomt, gaat de folder hier wat dieper op in.

U kunt bij uw arts aangeven of u bepaalde behandelingen beslist niet wilt ondergaan. Uw arts kan u deze vraag ook zelf stellen. Het is voor u en voor ons belangrijk om hierover van tevoren goed na te denken. Deze folder is daarbij een hulpmiddel.

Behandelbeperking: wat is dat?

U komt in ons ziekenhuis voor een onderzoek, operatie of andere behandeling. De behandeling wordt in overleg met u afgesproken. U kunt daarbij grenzen stellen aan uw behandeling. Ook uw arts kan dit aangeven. Dit noemen we een behandelbeperking.

Waarom nadenken over een behandelbeperking?

In principe doen we er alles aan om patiënten te genezen. Als er geen behandelbeperkingen zijn afgesproken, zullen wij u reanimeren bij een hartstilstand, wordt u overgeplaatst naar de Intensive Care (IC) wanneer u ernstig ziek wordt, enzovoort.

Er kunnen redenen zijn om wél over behandelbeperkingen te spreken. Dit kan:

- omdat u zelf niet wilt dat bepaalde behandelingen worden toegepast (persoonlijke redenen);
- omdat de arts of het behandelend team van artsen bepaalde behandelingen medisch gezien niet zinvol acht (medische redenen).

Persoonlijke redenen kunnen zijn:

- ernstig zieke patiënten met weinig kans op genezing kunnen besluiten tot niet reanimeren;
- patiënten op hoge leeftijd, of met beperkingen, kunnen besluiten tot behandelbeperkingen als niet reanimeren, geen IC-opnames, geen operaties;
- Jehova's getuigen wijzen op levensbeschouwelijke gronden transfusie van donorbloed (en eiwitproducten gewonnen uit donorbloed) af. Daarom kan een Jehova's getuige besluiten tot geen bloedproducten / geen bloedtransfusie.

Medische redenen kunnen zijn:

- bij ernstig zieke patiënten kan de arts soms aangeven dat opname op de Intensive Care niet zinvol is, omdat dit de kansen op overleving niet zal verbeteren, of omdat na een (langdurige) IC-opname de kwaliteit van leven ernstig verminderd zal zijn. Opname op de Intensive Care zou dan alleen maar het lijden van de patiënt verergeren, waarbij toekomstperspectief ontbreekt. In dat geval wordt de behandelbeperking 'niet naar de IC' genoteerd;
- bij een patiënt met een uitgebreid uitgezaaide kwaadaardige ziekte met een beperkte levensverwachting, kan het zijn dat het niet zinvol meer is om nieuwe problemen (zoals infecties) nog te behandelen;
- voor zeer hoogbejaarde patiënten kunnen nieuwe belastende behandelingen (zoals opname op een IC-afdeling of nierfunctievervangende behandeling) te zwaar en weinig zinvol zijn.

Het is belangrijk dat u zich realiseert dat uw gewone / reguliere behandeling, buiten de specifieke behandelbeperking om, niet stopt als er een bepaalde behandelbeperking is afgesproken.

Wat is reanimeren?

Reanimeren is het weer op gang brengen van de hartslag en ademhaling. Reanimatie wordt toegepast wanneer de ademhaling of hartslag plotseling tot stilstand komt. De kans dat dit gebeurt is gelukkig klein, maar als het gebeurt moet er snel gehandeld worden. De hersenen kunnen namelijk maar kort zonder zuurstof.

In Medisch Spectrum Twente is voor noodsituaties altijd een goed uitgerust en opgeleid reanimatieteam oproepbaar. Om goed voorbereid te zijn op zo'n ingrijpende situatie is het belangrijk dat artsen en verpleegkundigen weten of u gereanimeerd wilt worden, of dat er door uw behandelend arts een niet-reanimerenbeleid is afgesproken.

Wilsverklaring

Heeft u persoonlijke redenen voor een behandelbeperking, dan is het verstandig om dit vast te leggen in een wilsverklaring. In zo'n verklaring beschrijft u onder welke omstandigheden u een specifieke behandeling, bijvoorbeeld reanimeren, niet wilt ondergaan. Zorg ervoor dat uw verklaring compleet is. Een arts mag uitsluitend gehoor geven aan duidelijke en ondertekende verklaringen. Om misverstanden te voorkomen kunt u het beste kunt een wilsverklaring opstellen in overleg met een deskundige, bij voorkeur uw (huis)arts. Voor meer informatie en voorbeelden kunt u terecht op de website van de Nederlandse Patiënten Consumenten Federatie: www.npcf.nl.

Welke behandelbeperkingen zijn er?

Het bekendste voorbeeld van een behandelbeperking is niet reanimeren. Dit betekent dat na hartstilstand geen pogingen meer gedaan wordt om het hart weer op gang te brengen.

Er zijn ook andere behandelbeperkingen. De meest bekende zijn:

- niet meer beademen: de ademhaling niet kunstmatig overnemen met een beademingsmachine;
- niet naar de Intensive Care: geen opname op de Intensive Care voor zeer intensieve zorg (dit houdt automatisch ook in dat er niet meer beademd wordt, dit kan namelijk alleen op de IC);
- niet naar de hartbewaking (CCU);
- geen dialyse: geen bloedspoeling bij uitval van de nieren;
- geen operaties;
- geen bloedproducten / bloedtransfusie.

Wanneer kan ik een behandelbeperking bespreken?

Een afspraak maken om niet te reanimeren of een andere behandeling niet in te zetten, is niet eenvoudig. Het is belangrijk dat u hier als patiënt vroegtijdig over nadenkt en eventueel overlegt met uw familie en met uw behandelend arts. U kunt hiervoor ook apart een afspraak maken met uw (huis)arts.

Bent u bij Medisch Spectrum Twente onder behandeling voor een bepaalde aandoening? Dan kunt u poliklinisch altijd met uw behandelend arts praten over wat u wilt dat er gebeurt in geval van een acuut levensbedreigende situatie tijdens een ziekenhuisopname. Ook kan het zijn dat uw specialist hier zelf over begint tijdens uw polikliniekbezoek of opname.

Ligt u langere tijd in het ziekenhuis, of verandert uw gezondheidstoestand, dan zal de arts deze vraag opnieuw aan u stellen.

Werkwijze bij een niet reanimatieafspraken in MST

Iedere patiënt in het ziekenhuis krijgt bij opname een wit polsbandje waarop verschillende persoonlijke gegevens staan. Als u hebt aangegeven dat u **niet** gereanimeerd wilt worden, of uw arts heeft aangegeven dat het medisch gezien niet zinvol is om u te reanimeren, dan krijgt u een polsbandje met aan de binnenzijde een NTBR-sticker (NTBR betekent niet reanimeren; vanuit het Engels: Not To Be Resuscitated). Zo weten alle zorgverleners in het ziekenhuis altijd dat u niet gereanimeerd wil worden.

Doordat de NTBR-sticker op een vaste plek aan de binnenzijde van uw polsbandje geplakt wordt, is in geval van nood snel te zien wat de afspraken zijn, maar blijft uw privacy gewaarborgd.

De behandelbeperking 'niet reanimeren' staat daarnaast, net als de overige behandelbeperkingen, in uw medisch dossier.

Vragen?

We hopen dat de informatie in deze folder u meer duidelijkheid heeft gegeven. Dit onderwerp kan ingrijpend zijn voor de patiënt en de naasten, maar ook voor de betrokken hulpverleners. Het is van groot belang om goed over deze zaken na te denken.

Tenslotte

U heeft recht op goede en volledige informatie. Pas als u voldoende inzicht heeft, kunt u weloverwogen toestemming geven voor een bepaalde behandeling of onderzoek. Als iets u niet geheel duidelijk is, vraagt u de behandelend arts, de verpleegkundigen, of het palliatieve adviesteam dan om nadere uitleg.